

СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LA UNIÓN EUROPEA
SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE
DEN EUROPÆISKE UNIONS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN UNION
EUROOPA LIIDU KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN UNION
COUR DE JUSTICE DE L'UNION EUROPÉENNE
CÚIRT BHREITHIÚNAIS AN AONTAIS EORPAIGH
SUD EUROPSKE UNJE
CORTE DI GIUSTIZIA DELL'UNIONE EUROPEA

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA
EUROPOS SĄJUNGOS TEISINGUMO TEISMAS
AZ EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA TAL-UNJONI EWROPEA
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DA UNIÃO EUROPEIA
CURTEA DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE
SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE
SODIŠČE EVROPSKE UNJE
EUROOPAN UNIONIN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA UNIONENS DOMSTOL

POSTANOWIENIE TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 17 grudnia 2018 r.*

Postępowanie w przedmiocie środków tymczasowych – Artykuł 279 TFUE –
Wniosek o zastosowanie środków tymczasowych – Artykuł 19 ust. 1 akapit
drugi TUE – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Artykuł 47 –
Skuteczna ochrona sądowa – Niezawisłość sędziowska

W sprawie C-619/18 R

mającej za przedmiot wniosek o zastosowanie, na podstawie art. 279 TFUE oraz
art. 160 § 2 regulaminu postępowania przed Trybunałem, środków tymczasowych,
złożony w dniu 2 października 2018 r.,

Komisja Europejska, reprezentowana przez K. Banks, H. Krämera i S.L. Kaledę,
działających w charakterze pełnomocników,

strona skarżąca,

przeciwko

Rzeczypospolitej Polskiej, reprezentowanej przez B. Majczynę, K. Majcher
i S. Żyrek, działających w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

popieranej przez:

Węgry, reprezentowane przez M.Z. Fehéra, działającego w charakterze
pełnomocnika,

interwenient,

TRYBUNAŁ (wielka izba),

* Język postępowania: polski.

w składzie: K. Lenaerts, prezes, R. Silva de Lapuerta (sprawozdawca), wiceprezes, A. Arabadjiev, A. Prechal, M. Vilaras, T. von Danwitz, C. Toader, F. Biltgen, K. Jürimäe i C. Lycourgos, prezesi izb, L. Bay Larsen, D. Šváby, C.G. Fernlund, C. Vajda i S. Rodin, sędziowie,

po wysłuchaniu E. Tancheva, rzecznika generalnego,

wydaje następujące

Postanowienie

- 1 W swoim wniosku w przedmiocie środków tymczasowych Komisja Europejska wnosi do Trybunału o nakazanie Rzeczypospolitej Polskiej, by do czasu wydania przez Trybunał wyroku rozstrzygającego sprawę co do istoty:
 - zawiesiła stosowanie przepisów art. 37 §§ 1–4 i art. 111 §§ 1 i 1a ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2018 r., poz. 5), art. 5 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 1045, zwanej dalej „ustawą o zmianie ustawy”) (zwanymi dalej łącznie „spornymi przepisami prawa krajowego”) oraz wszelkich środków podjętych w celu stosowania tych przepisów;
 - podjęła wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia, by sędziowie Sądu Najwyższego (Polska), których dotyczą sporne przepisy prawa krajowego, mogli pełnić funkcje na tym samym stanowisku, które zajmowali w dniu 3 kwietnia 2018 r., czyli w dniu wejścia w życie ustawy o Sądzie Najwyższym, korzystając z tego samego statusu, takich samych praw i warunków zatrudnienia, jakie przysługiwały im do dnia 3 kwietnia 2018 r.;
 - powstrzymała się od wszelkich działań zmierzających do powołania sędziów Sądu Najwyższego na stanowiska sędziów, których dotyczą sporne przepisy prawa krajowego, a także od wszelkich działań w celu wyznaczenia nowego Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego lub wskazania, w miejsce Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, osoby, której powierzone jest kierowanie Sądem Najwyższym do czasu powołania nowego Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego; oraz
 - powiadomiła Komisję Europejską nie później niż w ciągu miesiąca od doręczenia postanowienia Trybunału zarządzającego wnioskowane środki tymczasowe, a następnie powiadamiała w regularnych odstępach jednego miesiąca, o wszystkich środkach, które przyjęła w celu pełnego zastosowania się do tego postanowienia.
- 2 Komisja wniosła również, na podstawie art. 160 § 7 regulaminu postępowania przed Trybunałem, o zarządzenie środków tymczasowych wskazanych

w poprzednim punkcie jeszcze przed przedstawieniem uwag przez stronę pozwaną ze względu na bezpośrednie ryzyko poważnej i nieodwracalnej szkody dla prawa do skutecznej ochrony sądowej w ramach stosowania prawa Unii.

- 3 Wnioski te zostały przedstawione w ramach skargi o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego na podstawie art. 258 TFUE, wniesionej przez Komisję w dniu 2 października 2018 r. (zwanej dalej „skargą o stwierdzenie uchybienia”) i zmierzającej do stwierdzenia, że po pierwsze, obniżając wiek przejścia w stan spoczynku sędziów Sądu Najwyższego i stosując go do sędziów w stanie czynnym, którzy zostali powołani do tego sądu przed dniem 3 kwietnia 2018 r., a także, po drugie, przyznając Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej dyskrecjonalne prawo do przedłużenia czynnej służby sędziów tego sądu po ukończeniu nowo ustalonego wieku przejścia w stan spoczynku, Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom, które ciążyą na niej na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą praw podstawowych”). Skarga ta została zarejestrowana pod sygnaturą C-619/18.
- 4 Postanowieniem z dnia 19 października 2018 r., Komisja/Polska (C-619/18 R, niepublikowanym, EU:C:2018:852), wiceprezes Trybunału, na podstawie art. 160 § 7 regulaminu postępowania, tymczasowo uwzględniła wniosek o zastosowanie środków tymczasowych do czasu wydania postanowienia kończącego niniejsze postępowanie w przedmiocie środków tymczasowych.
- 5 Na podstawie art. 161 § 1 regulaminu postępowania wiceprezes Trybunału przekazała niniejszą sprawę Trybunałowi, który z uwagi na jej znaczenie przydzielił ją wielkiej izbie, zgodnie z art. 60 § 1 wspomnianego regulaminu.
- 6 Decyzją prezesa Trybunału z dnia 30 października 2018 r. Węgry zostały dopuszczone do sprawy w charakterze interwenienta popierającego żądania Rzeczypospolitej Polskiej do celów przeprowadzenia ustnego etapu postępowania.
- 7 Postanowieniem prezesa Trybunału z dnia 15 listopada 2018 r., Komisja/Polska (C-619/18, EU:C:2018:910), sprawa C-619/18 została objęta trybem przyspieszonym przewidzianym w art. 23a statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i w art. 133 regulaminu postępowania.
- 8 W dniu 16 listopada 2018 r. zarówno strony, jak i Węgry przedstawiły swoje stanowiska ustnie podczas rozprawy przed wielką izbą.

Ramy prawne

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej

- 9 Artykuł 183 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przewiduje, że Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego jest powoływany na sześcioletnią kadencję.

Ustawa o Sądzie Najwyższym

10 Artykuł 37 §§ 1–4 ustawy o Sądzie Najwyższym stanowi:

„1. Sędzia Sądu Najwyższego przechodzi w stan spoczynku z dniem ukończenia 65. roku życia, chyba że nie później niż na 6 miesięcy i nie wcześniej niż na 12 miesięcy przed ukończeniem tego wieku złoży oświadczenie o woli dalszego zajmowania stanowiska i przedstawi zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, wydane na zasadach określonych dla kandydata na stanowisko sędziowskie, a Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wyrazi zgodę na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego Sądu Najwyższego.

1a Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, przed wyrażeniem zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego Sądu Najwyższego, zasięga opinii Krajowej Rady Sądownictwa. Krajowa Rada Sądownictwa przekazuje Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej opinię w terminie 30 dni od dnia wystąpienia przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o przedstawienie tej opinii. W przypadku nieprzekazania opinii w terminie, o którym mowa w zdaniu drugim, uznaje się, że Krajowa Rada Sądownictwa wydała opinię pozytywną.

1b Sporządzając opinię, o której mowa w § 1a, Krajowa Rada Sądownictwa bierze pod uwagę interes wymiaru sprawiedliwości lub ważny interes społeczny, w szczególności racjonalne wykorzystanie kadr Sądu Najwyższego lub potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych izb Sądu Najwyższego.

2. Oświadczenie i zaświadczenie, o których mowa w § 1, składa się Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego, który wraz ze swoją opinią niezwłocznie przedkłada je Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego swoje oświadczenie i zaświadczenie wraz z opinią Kolegium Sądu Najwyższego składa Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej może wyrazić zgodę na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego Sądu Najwyższego w terminie 3 miesięcy od dnia otrzymania opinii Krajowej Rady Sądownictwa, o której mowa w § 1a, albo upływu terminu na przekazanie tej opinii. Niewyrażenie zgody w terminie, o którym mowa w zdaniu pierwszym, jest równoznaczne z przejściem sędziego w stan spoczynku z dniem ukończenia 65. roku życia. W przypadku niezakończenia postępowania związanego z dalszym zajmowaniem stanowiska sędziego Sądu Najwyższego po ukończeniu wieku, o którym mowa w § 1, sędzia pozostaje na stanowisku do czasu zakończenia tego postępowania.

4. Zgoda, o której mowa w § 1, jest udzielana na okres 3 lat, nie więcej niż dwukrotnie. Przepis § 3 stosuje się odpowiednio. Sędzia, który uzyskał zgodę na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego Sądu Najwyższego, może w każdym czasie po ukończeniu 65. roku życia przejść w stan spoczynku, składając oświadczenie Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego, który przekazuje je niezwłocznie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej. Pierwszy Prezes Sądu

Najwyższego składa oświadczenie bezpośrednio Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej”.

11 Zgodnie z art. 111 §§ 1 i 1a tej ustawy:

„1. Sędziowie Sądu Najwyższego, którzy do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy ukończyli 65. rok życia albo ukończą 65. rok życia w okresie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, z dniem następującym po upływie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy przechodzą w stan spoczynku, chyba że w terminie miesiąca od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy złożą oświadczenie i zaświadczenie, o których mowa w art. 37 § 1, a Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wyrazi zgodę na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego Sądu Najwyższego. Przepisy art. 37 § 2–4 stosuje się odpowiednio.

1a. Sędziowie Sądu Najwyższego, którzy ukończą 65. rok życia po upływie trzech miesięcy i przed upływem dwunastu miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, przechodzą w stan spoczynku z upływem dwunastu miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, chyba że w tym terminie złożą oświadczenie i zaświadczenie, o których mowa w art. 37 § 1, a Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wyrazi zgodę na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego Sądu Najwyższego. Przepisy art. 37 § 1a–4 stosuje się odpowiednio”.

12 Ustawa o Sądzie Najwyższym weszła w życie z dniem 3 kwietnia 2018 r.

Ustawa o zmianie ustawy

13 Artykuł 5 ustawy o zmianie ustawy brzmi następująco:

„Oświadczenia, o których mowa w art. 37 § 1 oraz art. 111 § 1 ustawy [o Sądzie Najwyższym], nierozpatrzone przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej niezwłocznie przekazuje do zaopiniowania Krajowej Radzie Sądownictwa. Krajowa Rada Sądownictwa przedstawia opinię w terminie 30 dni od dnia wystąpienia przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o przedstawienie tej opinii. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej może wyrazić zgodę na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego Sądu Najwyższego w terminie 60 dni od dnia otrzymania opinii Krajowej Rady Sądownictwa albo upływu terminu na przekazanie tej opinii. Przepisy art. 37 § 2–4 ustawy [o Sądzie Najwyższym] w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się odpowiednio”.

Okoliczności powstania sporu***W przedmiocie środków podjętych w celu stosowania spornych przepisów prawa krajowego***

- 14 Na dzień 3 lipca 2018 r. w Sądzie Najwyższym zasiadało 72 sędziów, z których 27 miało w tym dniu ukończony 65. rok życia.
- 15 W dniu 4 lipca 2018 r. piętnastu z tych 27 sędziów zostało poinformowanych o przeniesieniu ich w stan spoczynku na podstawie spornych przepisów prawa krajowego, przy czym jedenastu z nich nie wystąpiło o przedłużenie czynnej służby, a czterech z nich złożyło oświadczenie o woli dalszego zajmowania stanowiska z opóźnieniem. Wśród owych piętnastu sędziów przeniesionych w stan spoczynku znajduje się Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego, której kadencja powinna zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej upłynąć w dniu 30 kwietnia 2020 r., co zostało potwierdzone uchwałą Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2018 r.
- 16 Dwunastu pozostałych sędziów Sądu Najwyższego, którzy w dniu 3 lipca 2018 r. mieli ukończony 65. rok życia, złożyło oświadczenie o woli dalszego zajmowania stanowiska w rozumieniu art. 37 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym. W dniu 12 lipca 2018 r. Krajowa Rada Sądownictwa wydała pięć opinii pozytywnych i siedem opinii negatywnych, z których dwie dotyczyły dalszego zajmowania stanowiska przez dwóch prezesów izb Sądu Najwyższego. Czterech z siedmiu sędziów, dla których opinie Krajowej Rady Sądownictwa były negatywne, złożyło odwołanie od tych opinii i wystąpiło do Krajowej Rady Sądownictwa o przedstawienie ich uzasadnienia.
- 17 Powziąwszy wątpliwości co do zgodności ustawy o Sądzie Najwyższym między innymi z wymogiem nieusuwalności sędziów i z gwarancją ich niezawisłości, Sąd Najwyższy, postanowieniem z dnia 2 sierpnia 2018 r., zwrócił się do Trybunału na podstawie art. 267 TFUE z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w obecnie toczącej się sprawie C-522/18, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, dotyczącym wykładni w szczególności art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE i art. 47 karty praw podstawowych w kontekście obniżenia przez krajowego ustawodawcę wieku przejścia sędziów Sądu Najwyższego w stan spoczynku i stosowania tego wieku do sędziów urzędujących. W tym samym postanowieniu Sąd Najwyższy zawiesił stosowanie przepisów ustawy o Sądzie Najwyższym do czasu wydania przez niego orzeczenia po uzyskaniu odpowiedzi Trybunału na wspomniany wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.
- 18 W tym samym dniu Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej poinformowała, że postanowienie Sądu Najwyższego o zawieszeniu stosowania przepisów ustawy o Sądzie Najwyższym „nastąpiło bez prawidłowej podstawy prawnej i nie wywiera skutków wobec Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ani jakiegokolwiek innego organu”, a także, że jest ono „prawnie bezskuteczne”.

- 19 W dniu 11 września 2018 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej zdecydował o wyrażeniu zgody na dalsze zajmowanie stanowiska przez pięciu z dwunastu sędziów wskazanych w pkt 16 niniejszego postanowienia na okres trzech lat, a jednocześnie poinformował, w drodze komunikatu, że pozostałych siedmiu sędziów, włącznie z dwoma prezesami izb Sądu Najwyższego, wskazanymi także w tym samym punkcie niniejszego postanowienia, przechodzi w stan spoczynku z dniem 12 września 2018 r. W komunikacie tym Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wskazał ponadto, że odwołania niektórych sędziów Sądu Najwyższego od negatywnej opinii Krajowej Rady Sądownictwa dotyczącej dalszego zajmowania przez nich stanowiska nie mają wpływu na jego rozstrzygnięcie, ponieważ wydanie takiej opinii nie jest konieczne do podjęcia przez niego takiej decyzji. Poinformował również, że jego postanowienia w przedmiocie dalszego zajmowania stanowiska sędziów Sądu Najwyższego nie wymagają uzasadnienia.
- 20 W dniu 12 września 2018 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej podpisał postanowienia o odmowie wyrażenia zgody na dalsze zajmowanie stanowiska przez siedmiu sędziów Sądu Najwyższego, o których mowa w punkcie powyżej. Postanowienia te zostały oparte na przepisie art. 111 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym, którego stosowanie zostało zawieszono postanowieniem Sądu Najwyższego, o którym mowa w pkt 17 niniejszego postanowienia.
- 21 W tym samym dniu odbyło się posiedzenie w ramach rozprawy, podczas której w składzie sędziowskim zasiadało dwóch sędziów Sądu Najwyższego objętych przez sporne przepisy prawa krajowego. Sąd Najwyższy w tym składzie stwierdził, iż sędziowie ci są uprawnieni do dalszego orzekania, jako że stosowanie przepisów dotyczących przejścia tych sędziów w stan spoczynku zostało zawieszono postanowieniem Sądu Najwyższego, o którym mowa w pkt 17 niniejszego postanowienia.

Procedury powołania nowych sędziów Sądu Najwyższego

- 22 W dniu 29 marca 2018 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej zwiększył z 93 do 120 całkowitą liczbę stanowisk sędziowskich w Sądzie Najwyższym. W dniu 29 czerwca 2018 r. opublikowano obwieszczenie o 44 nieobsadzonych stanowiskach sędziowskich w Sądzie Najwyższym.
- 23 Ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 1443), zmieniono zasady przejściowej procedury wyboru Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego. W szczególności w ustawie tej obniżono ze 110 do 80 liczbę sędziów Sądu Najwyższego, która jest potrzebna do zainicjowania takiej procedury. Dodatkowo ograniczono skutek zawieszający odwołań od decyzji Krajowej Rady Sądownictwa składanych przez kandydatów na stanowiska w Sądzie Najwyższym. Wspomniana ustawa weszła w życie w dniu 9 sierpnia 2018 r. i ma zastosowanie do procedur dotyczących powołania sędziów Sądu Najwyższego rozpoczętych przed tą datą.

- 24 W dniu 28 sierpnia 2018 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej opublikował obwieszczenie o kolejnych nieobsadzonych stanowiskach w Sądzie Najwyższym, włącznie ze stanowiskiem Pierwszego Prezesa tego sądu.
- 25 Pomiędzy 20 a 28 sierpnia 2018 r. Krajowa Rada Sądownictwa ustaliła ostateczną listę kandydatów do przedstawienia Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej celem powołania sędziów Sądu Najwyższego.
- 26 W dniu 20 września 2018 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej postanowił o powołaniu 10 sędziów Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego.
- 27 Z dostępnych Trybunałowi informacji wynika, że w dniu 10 października 2018 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej sformalizował powołanie 27 nowych sędziów Sądu Najwyższego.

W sprawie wniosku w przedmiocie środków tymczasowych

- 28 Artykuł 160 § 3 regulaminu postępowania stanowi, że we wnioskach w przedmiocie środków tymczasowych należy określić „przedmiot sporu, okoliczności niecierpiące zwłoki, a także uprawdopodobnić z faktycznego i prawnego punktu widzenia konieczność zastosowania środka”.
- 29 Wobec powyższego środki tymczasowe mogą zostać zarządzone przez sąd orzekający w ich przedmiocie jedynie wtedy, gdy zostanie wykazane, że ich zastosowanie jest *prima facie* prawnie i faktycznie uzasadnione (*fumus boni iuris*) oraz że mają one pilny charakter w tym znaczeniu, iż ich zarządzenie i wykonanie przed wydaniem rozstrzygnięcia co do istoty sprawy jest konieczne w celu uniknięcia poważnej i nieodwracalnej szkody dla interesów skarżącego. Sąd orzekający w przedmiocie środków tymczasowych dokonuje także w razie potrzeby wyważenia występujących interesów. Ustanowione w ten sposób przesłanki mają charakter kumulatywny, co oznacza, że wniosek o zastosowanie środka tymczasowego podlega oddaleniu, gdy którakolwiek z nich nie jest spełniona (postanowienie z dnia 20 listopada 2017 r., Komisja/Polska, C-441/17 R, EU:C:2017:877, pkt 29, 30 i przytoczone tam orzecznictwo).

W przedmiocie fumus boni iuris

- 30 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału przesłanka dotycząca *fumus boni iuris* jest spełniona wówczas, gdy co najmniej jeden z zarzutów podniesionych przez stronę wnoszącą o zastosowanie środków tymczasowych w uzasadnieniu skargi wydaje się *prima facie* niepozbawiony poważnej podstawy. Jest tak szczególnie w przypadku, gdy jeden z tych zarzutów dotyczy istnienia złożonych kwestii prawnych, których rozwiązanie nie nasuwa się od razu i wymaga tym samym przeprowadzenia dogłębnej oceny, która nie może być dokonywana przez sąd orzekający w przedmiocie środków tymczasowych, lecz powinna stanowić przedmiot postępowania co do istoty sprawy, lub jeżeli dyskusja pomiędzy stronami wskazuje na istnienie poważnej kontrowersji

prawnej, której rozstrzygnięcie nie jest oczywiste (postanowienie wiceprezesa Trybunału z dnia 20 lipca 2018 r., EBC/Łotwa, C-238/18 R, niepublikowane, EU:C:2018:581, pkt 36 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 31 W niniejszym wypadku w celu ustalenia *fumus boni iuris* Komisja podnosi dwa zarzuty, podnoszone także w ramach skargi o stwierdzenie uchybienia, z których pierwszy dotyczy tego, że przepisy ustawy o Sądzie Najwyższym obniżające wiek przejścia sędziów Sądu Najwyższego w stan spoczynku (zwane dalej „przepisami o obniżeniu wieku przejścia w stan spoczynku”) w zakresie, w jakim stosują się do urzędujących sędziów powołanych do Sądu Najwyższego przed dniem 3 kwietnia 2018 r., naruszają zasadę nieusuwalności sędziów, zaś drugi – tego, że przepisy ustawy o Sądzie Najwyższym przyznające Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej dyskrecjonalne prawo do przedłużenia czynnej służby sędziów tego sądu po ukończeniu nowo ustalonego wieku przejścia w stan spoczynku naruszają zasadę niezawisłości sędziowskiej. Komisja uważa, że sporne przepisy prawa krajowego są zatem sprzeczne z obowiązkami ciążącymi na Rzeczypospolitej Polskiej na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych.
- 32 W ramach zarzutu pierwszego Komisja podkreśla na wstępie, że przed wejściem w życie ustawy o Sądzie Najwyższym, czyli przed dniem 3 kwietnia 2018 r., sędziowie Sądu Najwyższego przechodzili w stan spoczynku z dniem ukończenia 70. roku życia, a ustawą tą obniżono ów wiek do 65 lat, przewidując, bez ustanowienia przepisów przejściowych, natychmiastowe zastosowanie obniżonego wieku nie tylko do sędziów tego sądu powołanych po tej dacie, ale również do sędziów urzędujących w dniu wejścia w życie tej ustawy, których było wówczas 72.
- 33 Komisja zauważa następnie, że zastosowanie przepisów obniżających wiek przejścia w stan spoczynku doprowadziło już do przejścia w stan spoczynku 22 sędziów Sądu Najwyższego, z których piętnastu, w tym Pierwsza Prezes, przeszło w stan spoczynku w dniu 4 lipca 2018 r., a siedmiu – w tym dwóch prezesów izb – w dniu 12 września 2018 r. Powyższa liczba stanowi około 30% sędziów Sądu Najwyższego pozostających w służbie czynnej w dniu wejścia w życie ustawy o Sądzie Najwyższym.
- 34 Komisja uważa wreszcie, że obniżenie wieku przejścia sędziów Sądu Najwyższego w stan spoczynku i zastosowanie tego obniżenia do sędziów pełniących czynną służbę w dniu wejścia w życie ustawy o Sądzie Najwyższym prowadzą do skrócenia czynnej służby sędziowskiej tych sędziów. Zdaniem Komisji przejście tych sędziów w stan spoczynku wynikające z nagłego obniżenia wieku przejścia w stan spoczynku stanowi *de facto* odwołanie tych sędziów, co jest niezgodne z zasadą nieusuwalności sędziów.
- 35 W ramach zarzutu drugiego Komisja wskazuje, że zgodnie z ustawą o Sądzie Najwyższym przedłużenie czynnej służby sędziów Sądu Najwyższego po ukończeniu 65. roku życia leży w gestii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,

a taka zgoda jest udzielana nie więcej niż dwukrotnie. Co się tyczy warunków dotyczących uzyskania takiej zgody, Komisja podkreśla w szczególności, po pierwsze, że Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej jest zobowiązany zasięgnąć opinii Krajowej Rady Sądownictwa, która to opinia nie jest jednak wiążąca, a po drugie, że decyzja Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej jest podejmowana w sposób dyskrejonalny i nie podlega zaskarżeniu.

- 36 Komisja zauważa również, że w dniu 11 września 2018 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej zdecydował o wyrażeniu zgody na dalsze zajmowanie stanowiska przez pięciu sędziów Sądu Najwyższego, którzy mieli ukończony 65. rok życia w dniu wejścia w życie ustawy o Sądzie Najwyższym, na okres trzech lat.
- 37 Komisja uważa, że brak kryteriów, według których Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej decyduje o przedłużeniu czynnej służby sędziów Sądu Najwyższego po ukończeniu 65. roku życia, w połączeniu z brakiem kontroli sądowej tej decyzji prowadzi do przyznania Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej nadmiernej swobody uznania, wiążącej się z naruszeniem zasady niezawisłości sędziów, zwłaszcza jeśli wziąć pod uwagę wpływ i naciski na sędziów Sądu Najwyższego, jakie mogą wynikać z przyznanych w ten sposób Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej uprawnień.
- 38 Opierając się na orzecznictwie Trybunału dotyczącym niezawisłości sędziowskiej, w szczególności na wyrokach z dnia 27 lutego 2018 r., *Associação Sindical dos Juízes Portugueses* (C-64/16, EU:C:2018:117), i z dnia 25 lipca 2018 r., *Minister for Justice and Equality (nieprawidłowości w systemie sądownictwa)* (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586), z których wynika, że zachowanie niezawisłości sędziów ma zasadnicze znaczenie dla zagwarantowania poszanowania prawa do skutecznej ochrony sądowej w dziedzinach objętych prawem Unii, Komisja podnosi, że przyjmując sporne przepisy prawa krajowego, Rzeczpospolita Polska naruszyła spoczywający na niej na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE i art. 47 karty praw podstawowych obowiązek zagwarantowania poszanowania prawa do skutecznej ochrony sądowej w rozumieniu prawa Unii.
- 39 Należy zauważyć, po pierwsze, że podnoszone przez Komisję zarzuty poruszają kwestię dokładnego zakresu postanowień art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE i art. 47 karty praw podstawowych w kontekście wykonywania przez państwo członkowskie przysługującej mu kompetencji organizacji własnego systemu sądowego. Mamy tu do czynienia ze złożoną kwestią prawną, która jest przedmiotem dyskusji stron i w przypadku której rozwiązanie nie nasuwa się od razu, a tym samym wymaga przeprowadzenia dogłębnej oceny, która nie może być dokonywana przez sąd orzekający w przedmiocie środków tymczasowych.
- 40 Po drugie, należy stwierdzić – bez wypowiedania się na tym etapie co do zasadności argumentów wysuwanych przez strony w ramach skargi o stwierdzenie uchybienia, której ocena należy do wyłącznej właściwości sądu orzekającego co do istoty sprawy – że w świetle wskazanych przez Komisję

okoliczności faktycznych oraz orzecznictwa Trybunału, w szczególności wyroków: z dnia 27 lutego 2018 r., Associação Sindical dos Juízes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117), a także z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (nieprawidłowości w systemie sądownictwa) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586), argumenty przedstawione przez Komisję w ramach powyższych dwóch zarzutów nie wydają się *prima facie* pozbawione poważnych podstaw.

- 41 Zgodnie z tym orzecznictwem bowiem każde państwo członkowskie powinno zapewnić, by organy należące – jako „sąd” w znaczeniu zdefiniowanym w prawie Unii – do systemu środków odwoławczych „w dziedzinach objętych prawem Unii” w rozumieniu art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE odpowiadały wymogom skutecznej ochrony sądowej [wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (nieprawidłowości w systemie sądownictwa), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, pkt 52 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 42 Tymczasem dla zagwarantowania tej ochrony zachowanie niezawisłości takich organów jest rzeczą kluczową, co potwierdza art. 47 akapit drugi karty praw podstawowych, w którym wśród wymogów związanych z prawem podstawowym do skutecznego środka prawnego wymieniono dostęp do „niezawisłego” sądu [wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (nieprawidłowości w systemie sądownictwa), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, pkt 53 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 43 W niniejszej sprawie strony nie spierają się co do tego, czy Sąd Najwyższy może w określonych wypadkach orzekać o kwestiach związanych ze stosowaniem lub wykładnią prawa Unii. Wynika stąd, że należy on – jako „sąd” w znaczeniu zdefiniowanym w prawie Unii – do polskiego systemu środków odwoławczych „w dziedzinach objętych prawem Unii” w rozumieniu art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, a w związku z tym podlega wymogom skutecznej ochrony sądowej.
- 44 Otóż nie można wykluczyć *prima facie*, że sporne przepisy prawa krajowego naruszają obowiązek zagwarantowania skutecznej ochrony sądowej w dziedzinach objętych prawem Unii, ciężący na Rzeczypospolitej Polskiej na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych.
- 45 W szczególności argumenty stron wskazują na istnienie złożonych kwestii prawnych, które wymagają przeprowadzenia dogłębnej oceny przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty. Kwestie te wymagają rozważenia między innymi, jak podnosi Komisja, czy zagwarantowanie nieusuwalności sędziów wymaga, by przepisy obniżające wiek przejścia w stan spoczynku nie stosowały się do sędziów Sądu Najwyższego, którzy zostali powołani do tego sądu przed wejściem w życie tych przepisów, lub też, w jakim stopniu ingerencja organu władzy wykonawczej w decyzję o dalszym zajmowaniu stanowiska po ukończeniu nowo ustalonego wieku przejścia w stan spoczynku przez takich sędziów lub sędziów, którzy zostaną powołani do tego sądu po wejściu w życie tych przepisów, może naruszać zasadę niezależności sądów.

- 46 Z powyższych rozważań wynika, że zarzuty podniesione przez Komisję w ramach skargi o stwierdzenie uchybienia nie są *prima facie* pozbawione poważnych podstaw w rozumieniu orzecznictwa przytoczonego w pkt 30 niniejszego postanowienia.
- 47 Powyższego wniosku nie podważa argumentacja przedstawiona przez Rzeczpospolitą Polską.
- 48 Po pierwsze, nie można uwzględnić argumentu, zgodnie z którym złożony przez Komisję wniosek o zastosowanie środków tymczasowych nie może być uznany *prima facie* za zasadny z tego względu, że Trybunał po raz pierwszy miałby rozpatrywać skargę o stwierdzenie uchybienia skierowaną przeciwko państwu członkowskiemu, które przyjęło przepisy dotyczące organizacji najwyższej krajowej instancji sądowej.
- 49 Okoliczność, że Trybunał miałby orzekać po raz pierwszy w przedmiocie skargi o stwierdzenie uchybienia mającej przedmiot taki jak skarga główna w niniejszej sprawie, nie może bowiem wykluczać istnienia *fumus boni iuris*. Przeciwnie, precedensowy charakter wysuwanych przez Komisję zarzutów raczej wzmacnia stwierdzenie dokonane w pkt 39 niniejszego postanowienia.
- 50 Po drugie, nie można też uwzględnić argumentu, zgodnie z którym z jednej strony Komisja nie powinna powtarzać w ramach wniosku o zastosowanie środków tymczasowych argumentów wysuwanych w ramach skargi o stwierdzenie uchybienia, zaś z drugiej strony ocena zasadności, nawet *prima facie*, tych argumentów wymaga bardzo szczegółowej analizy stanowisk obu stron sporu.
- 51 Okoliczność, że argumentacja przywołana przez Komisję na poparcie wniosku o zastosowanie środków tymczasowych jest analogiczna do argumentacji wysuwanej w ramach skargi o stwierdzenie uchybienia, nie stoi bowiem na przeszkodzie temu, by przesłanka dotycząca *fumus boni iuris* mogła zostać uznana za spełnioną, zważywszy, że – jak wynika z orzecznictwa przytoczonego w pkt 30 niniejszego postanowienia – przesłanka ta wymaga dokładnie dokonania przez sąd orzekający w przedmiocie środków tymczasowych oceny *prima facie* zasadności zarzutów podniesionych w ramach sporu co do istoty, tak aby można było ustalić, że ta skarga nie jest oczywiście pozbawiona jakichkolwiek szans na jej uwzględnienie.
- 52 Ponadto przywołana przez Rzeczpospolitą Polską okoliczność, zgodnie z którą ocena, nawet *prima facie*, zasadności argumentacji stron dotyczącej istoty sporu wymaga bardzo szczegółowej analizy stanowisk tych stron, wzmacnia tezę o istnieniu sporu prawnego, którego rozstrzygnięcie nie jest oczywiste, a w rezultacie potwierdza, że przesłanka dotycząca *fumus boni iuris* jest spełniona, zgodnie z orzecznictwem przytoczonym w pkt 30 niniejszego postanowienia.
- 53 Po trzecie, nie jest zasadny argument, zgodnie z którym, z jednej strony, nie ma możliwości zweryfikowania, czy podnoszone przez Komisję zarzuty są *prima*

facie zasadne, ponieważ przedstawione w ramach tych zarzutów argumenty nie zostały w zasadzie uzasadnione, z drugiej zaś – owe argumenty oparte są wyłącznie na hipotezach.

- 54 Komisja przedstawiła bowiem w wymaganym stopniu zarzuty faktyczne i prawne, które uzasadniają *prima facie* zarządzenie środków tymczasowych. Ponadto Komisja dostarczyła szczegółowych wyjaśnień zarówno w zakresie treści spornych przepisów prawa krajowego, jak i powodów, dla których uważa, że przepisy te są sprzeczne z obowiązkami ciążącymi na Rzeczypospolitej Polskiej na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE i art. 47 karty praw podstawowych.
- 55 Co się tyczy argumentu Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z którym podnoszone przez Komisję zarzuty są oparte na zwykłych hipotezach, należy wskazać, że jeżeli chodzi w pierwszym rzędzie o zarzut pierwszy, Komisja wyraźnie opisała charakter związku, jaki dostrzega między zastosowaniem przepisów obniżających wiek przejścia sędziów Sądu Najwyższego w stan spoczynku do urzędujących sędziów, którzy zostali powołani do tego sądu przed dniem 3 kwietnia 2018 r., a uchybieniem przez Rzeczpospolitą Polską jej obowiązkowi zapewnienia, by ten sąd spełniał wymogi nieodłącznie związane ze skuteczną ochroną sądową w dziedzinach objętych prawem Unii.
- 56 W odniesieniu z kolei do zarzutu drugiego należy stwierdzić, że w ramach tego zarzutu Komisja nie twierdzi, że Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej skorzysta ze swoich uprawnień do decydowania o przedłużeniu czynnej służby sędziów Sądu Najwyższego po ukończeniu 65. roku życia, aby wywierać naciski na tych sędziów, ale uważa, że przyznając Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej takie uprawnienia, sporne przepisy prawa krajowego stwarzają możliwość wywierania przez niego takich nacisków.
- 57 Wreszcie Rzeczpospolita Polska powołuje się na istnienie w innych państwach członkowskich, takich jak Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej czy Republika Francuska, a także w przypadku samego Trybunału przepisów podobnych do tych przyjętych przez Rzeczpospolitą Polską, na podstawie których przedłużenie czynnej służby sędziów należy wyłącznie do kompetencji rządu danego państwa członkowskiego. Rzeczpospolita Polska wspomina zarazem o szeregu nowelizacji przepisów dotyczących wieku przejścia sędziów w stan spoczynku we Włoszech. Zdaniem Rzeczypospolitej Polskiej fakt, że Komisja nie podważa tych przepisów krajowych, dowodzi, iż przesłanka dotycząca *fumus boni iuris* nie została spełniona w niniejszej sprawie.
- 58 W tym względzie na potrzeby niniejszego postępowania należy jednak zauważyć, że Rzeczpospolita Polska nie może powoływać się na domniemane istnienie przepisów podobnych do spornych przepisów prawa krajowego, aby dowieść, że w niniejszym wypadku przesłanka dotycząca *fumus boni iuris* nie jest spełniona.
- 59 Zważywszy na powyższe, należy stwierdzić, że przesłanka *fumus boni iuris* została w tym przypadku wykazana.

W przedmiocie pilnego charakteru

- 60 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału postępowanie w przedmiocie środków tymczasowych ma na celu zagwarantowanie pełnej skuteczności przyszłego ostatecznego orzeczenia, tak aby uniknąć luki w ochronie prawnej zapewnianej przez Trybunał. To właśnie aby osiągnąć ten cel, pilny charakter należy oceniać pod względem konieczności orzeczenia tymczasowego w celu uniknięcia wystąpienia poważnej i nieodwracalnej szkody dla strony, która domaga się tymczasowej ochrony. Do strony tej należy przedstawienie dowodu, że nie może ona oczekiwać zakończenia postępowania co do istoty sprawy bez odniesienia szkody tego rodzaju [postanowienie wiceprezesa Trybunału z dnia 10 stycznia 2018 r., Komisja/RW, C-442/17 P(R), niepublikowane, EU:C:2018:6, pkt 26 i przytoczone tam orzecznictwo]. Przy ustalaniu istnienia poważnej i nieodwracalnej szkody nie ma potrzeby stosowania wymogu, by wystąpienie szkody zostało wykazane z absolutną pewnością. Wystarczy, by była ona z wystarczającym stopniem prawdopodobieństwa przewidywalna (postanowienie wiceprezesa Trybunału z dnia 8 kwietnia 2014 r., Komisja/ANKO, C-78/14 P-R, EU:C:2014:239, pkt 23 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 61 Ponadto sąd orzekający w przedmiocie środków tymczasowych powinien założyć – wyłącznie do celów oceny pilnego charakteru i powstrzymując się od zajmowania jakiegokolwiek stanowiska w przedmiocie zasadności podnoszonych przez składającego wniosek w przedmiocie środków tymczasowych zarzutów co do istoty sprawy – że zarzuty te mogą zostać uwzględnione. Poważną i nieodwracalną szkodą, której prawdopodobne wystąpienie należy wykazać, jest bowiem szkoda, która wynikałaby w danym przypadku z odmowy zarządzenia wnioskowanych środków tymczasowych, w przypadku gdyby skarga została następnie uwzględniona co do istoty (postanowienie wiceprezesa Trybunału z dnia 20 lipca 2018 r., EBC/Łotwa, C-238/18 R, niepublikowane, EU:C:2018:581, pkt 64 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 62 W konsekwencji w niniejszym wypadku Trybunał powinien do celów oceny pilnego charakteru założyć, że sporne przepisy prawa krajowego i środki podjęte w celu ich stosowania mogą zagrozić niezależności Sądu Najwyższego i w ten sposób być sprzeczne z obowiązkiem zagwarantowania skutecznej ochrony sądowej w dziedzinach objętych prawem Unii, ciężącym na Rzeczypospolitej Polskiej na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych.
- 63 Przy dokonywaniu tej oceny należy ponadto mieć na uwadze fakt, że sporne przepisy prawa krajowego zaczęły już wywoływać skutki, co wynika z pkt 14–21 niniejszego postanowienia. Z jednej strony bowiem zastosowanie przepisów obniżających wiek przejścia w stan spoczynku urzędujących sędziów powołanych do Sądu Najwyższego przed dniem 3 kwietnia 2018 r. doprowadziło do przejścia w stan spoczynku 22 sędziów tego sądu, w tym Pierwszej Prezes oraz dwóch prezesów izb tego sądu, z drugiej zaś strony, na podstawie przepisów uprawniających Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do przedłużenia czynnej

służby sędziów, pięciu sędziów Sądu Najwyższego spośród dwunastu, którzy złożyli oświadczenie o woli dalszego zajmowania stanowiska, korzysta obecnie z owego przedłużenia służby czynnej na mocy decyzji Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, podczas gdy siedmiu pozostałych sędziów zostało poinformowanych o przejściu przez nich w stan spoczynku z dniem 12 września 2018 r.

- 64 Badanie przesłanki dotyczącej pilnego charakteru wymaga rozważenia, czy – jak podnosi Komisja – stosowanie spornych przepisów prawa krajowego do czasu ogłoszenia wyroku Trybunału w przedmiocie skargi o stwierdzenie uchybienia (zwanego dalej „ostatecznym wyrokiem”) może spowodować wystąpienie poważnej i nieodwracalnej szkody w zakresie porządku prawnego Unii Europejskiej.
- 65 W tym względzie należy zauważyć, że – jak zostało przypomniane w pkt 41 i 42 niniejszego postanowienia – zachowanie niezależności organów należących jako „sąd” w rozumieniu prawa Unii do systemu środków odwoławczych państwa członkowskiego w dziedzinach objętych tym prawem ma kluczowe znaczenie dla zagwarantowania sądowej ochrony praw, które jednostki wywodzą z prawa Unii.
- 66 Niezależność sądów krajowych ma zasadnicze znaczenie zwłaszcza dla prawidłowego funkcjonowania systemu współpracy sądowej, którego wyraz stanowi mechanizm odesłania prejudycjalnego przewidziany w art. 267 TFUE, jako że – zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału – mechanizm ten może zostać uruchomiony jedynie przez organ, którego zadaniem jest stosowanie prawa Unii, spełniający w szczególności rzucone kryterium niezależności [wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (nieprawidłowości w systemie sądownictwa), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, pkt 54 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 67 Zachowanie niezależności sądów ma także kluczowe znaczenie w ramach podejmowanych przez Unię działań w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach cywilnych i karnych. Działania te bazują bowiem na szczególnym wzajemnym zaufaniu państw członkowskich względem ich odnośnych systemów sądowniczych i opierają się zatem na założeniu, że sądy innych państw członkowskich spełniają wymogi skutecznej ochrony sądowej, do których należy w szczególności niezależność owych sądów [zob. analogicznie wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (nieprawidłowości w systemie sądownictwa), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, pkt 58].
- 68 W konsekwencji okoliczność, że z powodu stosowania spornych przepisów prawa krajowego niezależność Sądu Najwyższego może nie być zagwarantowana do czasu ogłoszenia ostatecznego wyroku, czyni możliwym wystąpienie poważnej szkody z punktu widzenia porządku prawnego Unii, a w rezultacie także w zakresie praw, które jednostki wywodzą z prawa Unii, oraz wartości wyrażonych w art. 2 TUE, na których opiera się Unia, zwłaszcza takich jak państwo prawne.

- 69 Należy ponadto przypomnieć, że krajowe sądy najwyższe odgrywają w systemach sądowniczych państw członkowskich, do których należą, kluczową rolę w zakresie wdrażania na poziomie krajowym prawa Unii, wobec czego ewentualne naruszenie niezależności najwyższej krajowej instancji sądowniczej może wpłynąć na całość sądownictwa w danym państwie członkowskim.
- 70 Co więcej, poważna szkoda, o której mowa w pkt 68 niniejszego postanowienia, może być również nieodwracalna.
- 71 Po pierwsze bowiem, jako najwyższa instancja sądownicza Sąd Najwyższy wydaje, również w sprawach wymagających stosowania prawa Unii, rozstrzygnięcia mające powagę rzeczy osądzonej, które z tego względu mogą wywoływać nieodwracalne skutki w zakresie porządku prawnego Unii.
- 72 Podnoszona przez Rzeczpospolitą Polską okoliczność, zgodnie z którą Sąd Najwyższy nie rozstrzyga rozpatrywanej przez niego sprawy co do istoty, w niczym nie zmienia tej oceny, ponieważ – jak to zostało potwierdzone przez Rzeczpospolitą Polską podczas rozprawy przed Trybunałem – Sąd Najwyższy dba o przestrzeganie zgodności z prawem i jednolitości orzecznictwa, także gdy stosuje krajowe przepisy przyjęte w wykonaniu prawa Unii, a sądy niższej instancji, które następnie rozpoznają sprawy przekazane przez Sąd Najwyższy, są związane wykładnią owych przepisów dokonaną przez ten sąd.
- 73 Po drugie, z uwagi na autorytet orzeczeń Sądu Najwyższego wobec krajowych sądów niższej instancji okoliczność, że w przypadku stosowania spornych przepisów prawa krajowego niezależność tego sądu może nie być zagwarantowana do czasu wydania ostatecznego wyroku, powoduje możliwość nadwątlenia zaufania państw członkowskich i ich sądów do systemu sądowniczego Rzeczypospolitej Polskiej, a w konsekwencji ich wiary w poszanowanie przez to państwo członkowskie zasady praworządności.
- 74 W takich okolicznościach zasady wzajemnego zaufania i wzajemnego uznawania między państwami członkowskimi, które są uzasadnione założeniem, że państwa członkowskie dzielą szereg wspólnych wartości, na których opiera się Unia, takich jak praworządność [zob. wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (nieprawidłowości w systemie sądownictwa), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, pkt 35 i przytoczone tam orzecznictwo], mogą zostać podważone.
- 75 Tymczasem, jak wskazuje Komisja, podważenie tych zasad może prowadzić do poważnych i nieodwracalnych skutków z punktu widzenia prawidłowego funkcjonowania porządku prawnego Unii, w szczególności w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach cywilnych i karnych, która to współpraca zasadza się na szczególnie wysokim poziomie zaufania między państwami członkowskimi co do zgodności ich systemów sądowniczych z wymogami skutecznej ochrony sądowej.

- 76 Okoliczność, że z powodu stosowania spornych przepisów prawa krajowego niezależność Sądu Najwyższego może nie być zagwarantowana do czasu ogłoszenia ostatecznego wyroku, mogłaby bowiem skłonić państwa członkowskie do odmowy uznawania i wykonywania orzeczeń sądowych wydawanych przez sądy Rzeczypospolitej Polskiej, co mogłoby spowodować wystąpienie poważnej i nieodwracalnej szkody z punktu widzenia prawa Unii.
- 77 W tym względzie, wbrew temu, co twierdzi Rzeczpospolita Polska, ryzyko utraty zaufania do polskiego wymiaru sprawiedliwości jest nie fikcyjne czy hipotetyczne, a całkiem realne. Świadczy o tym rozpatrywany w ramach sprawy, w której zapadł wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (nieprawidłowości w systemie sądownictwa) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586), wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez High Court (wysoki sąd, Irlandia) w postępowaniu dotyczącym wykonania wystawionych przez polskie sądy europejskich nakazów aresztowania ze względu na powziętą przez ten sąd obawę, że z powodu podnoszonych systemowych nieprawidłowości w zakresie niezależności sądów Rzeczypospolitej Polskiej wynikających z podjętych w tym państwie członkowskim reform ustawodawczych dotyczących sądownictwa, a w szczególności z przyjęcia spornych przepisów prawa krajowego, osoba, wobec której wydano europejski nakaz aresztowania, zostanie narażona, w razie przekazania jej polskim organom sądowym, na naruszenie jej prawa podstawowego do niezawisłego sądu, a w konsekwencji przysługującego jej prawa do rzetelnego procesu sądowego, zagwarantowanego w art. 47 akapit drugi karty praw podstawowych.
- 78 Należy zatem stwierdzić, że Komisja wykazała, iż w przypadku odmowy zarządzenia środków tymczasowych, o które wnosi, stosowanie spornych przepisów prawa krajowego do czasu wydania ostatecznego wyroku może spowodować wystąpienie poważnej i nieodwracalnej szkody w zakresie porządku prawnego Unii.
- 79 Powyższego wniosku nie podważają wysuwane przez Rzeczpospolitą Polską argumenty mające wykazać brak pilnego charakteru.
- 80 W pierwszej kolejności Rzeczpospolita Polska podnosi, że Komisja zainicjowała postępowanie w sprawie stwierdzenia uchybienia ponad sześć miesięcy po uchwaleniu ustawy o Sądzie Najwyższym i jedynie na dwa dni przed dniem, w którym sędziowie Sądu Najwyższego powinni zgodnie ze spornymi przepisami prawa krajowego przejść w stan spoczynku, co dowodzi, że przesłanka dotycząca pilnego charakteru nie jest spełniona.
- 81 Jednakże bezsporne jest, że przed wszczęciem postępowania w sprawie stwierdzenia uchybienia Komisja uruchomiła mechanizmy przewidziane w komunikacie Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 marca 2014 r. zatytułowanym „Nowe ramy [Unii] na rzecz umocnienia praworządności” [COM(2014) 158 final].

- 82 W tym względzie w dniu 20 grudnia 2017 r., w dniu podpisania ustawy o Sądzie Najwyższym przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Komisja przyjęła zalecenie (UE) 2018/103 w sprawie praworządności w Polsce uzupełniające zalecenia (UE) 2016/1374, (UE) 2017/146 i (UE) 2017/1520 (Dz.U. 2018, L 17, s. 50) oraz uzasadniony wniosek zgodnie z art. 7 ust. 1 [TUE] dotyczący praworządności w Polsce [COM(2017) 835 final], w których instytucja ta naświetliła problemy, jakie zrodziły się w następstwie spornych przepisów prawa krajowego w zakresie niezawisłości sędziowskiej, w duchu, w jakim zostały one przedstawione w skardze o stwierdzenie uchybienia.
- 83 Ponadto w zaleceniu 2018/103 Komisja wezwała polskie władze do rozwiązania stwierdzonych problemów w terminie trzech miesięcy i do poinformowania Komisji o podjętych w tym celu krokach. Komisja oznajmiła również, że jest nadal gotowa do prowadzenia konstruktywnego dialogu z polskim rządem. Po kilkukrotnej wymianie poglądów z tym rządem zdecydowała się ona jednak na wniesienie skargi o stwierdzenie uchybienia z powodu braku satysfakcjonujących rezultatów co do poruszonych przez nią kwestii.
- 84 Wreszcie należy zauważyć, że zgodnie z procesem ustanowionym w komunikacie, o którym mowa w pkt 81 niniejszego postanowienia, przyjęcie przez Komisję zalecenia 2018/103 musiało zostać poprzedzone ewaluacją możliwego zaistnienia w Polsce sytuacji systemowego zagrożenia praworządności oraz podjęciem z Rzeczpospolitą Polską dialogu umożliwiającego Komisji przedstawienie własnych obaw, a temu państwu członkowskiemu ustosunkowanie się do nich. Jest zatem bezsporne, że już w toku samego procesu legislacyjnego, który doprowadził do uchwalenia ustawy o Sądzie Najwyższym, Komisja podjęła względem Rzeczypospolitej Polskiej kroki odnośnie do kwestii będących przedmiotem skargi o stwierdzenie uchybienia.
- 85 W pozostałym zakresie należy wskazać, że skarga o stwierdzenie uchybienia, do której jest załączony niniejszy wniosek o zastosowanie środków tymczasowych, dotyczy nie tylko ustawy o Sądzie Najwyższym, lecz także ustawy o zmianie ustawy, uchwalonej w dniu 10 maja 2018 r., czyli przed upływem dwóch miesięcy od wystosowania przez Komisję do Rzeczypospolitej Polskiej wezwania do usunięcia uchybienia dotyczącego zgodności tych dwóch ustaw z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE i art. 47 karty praw podstawowych.
- 86 W tych okolicznościach Rzeczpospolita Polska nie może powoływać się na fakt, że Komisja zwlekała ponad sześć miesięcy z otwarciem postępowania w sprawie stwierdzenia uchybienia.
- 87 W drugiej kolejności domniemane istnienie przepisów analogicznych do spornych przepisów prawa krajowego, które obowiązują w innych państwach członkowskich, nie może być brane pod uwagę przy dokonywaniu oceny pilnego charakteru zarządzenia wnioskowanych środków tymczasowych.

- 88 W trzeciej kolejności podnoszona przez Rzeczpospolitą Polską na rozprawie przed Trybunałem okoliczność, że sprawa C-619/18 została objęta trybem przyspieszonym, w wyniku czego brak jest jakiegokolwiek pilnego charakteru uzasadniającego zarządzenie wnioskowanych środków tymczasowych, także nie może zostać uwzględniona.
- 89 W tym względzie wystarczy bowiem wskazać, że okoliczność, iż ostateczny wyrok zostanie ogłoszony po zakończeniu postępowania w trybie przyspieszonym, nie może zapobiec wystąpieniu przed wydaniem tego wyroku poważnej i nieodwracalnej szkody, o której mowa w pkt 78 niniejszego postanowienia.
- 90 Zważywszy na powyższe, należy stwierdzić, że przesłanka dotycząca pilnego charakteru została w niniejszej sprawie wykazana.

W przedmiocie wyważenia interesów

- 91 Uznaje się, że w większości postępowań w przedmiocie środków tymczasowych zarówno przyznanie, jak i odmowa przyznania wnioskowanego zawieszenia wykonania, może wywołać w pewnym stopniu określone skutki o charakterze definitywnym, a do sądu orzekającego w przedmiocie środków tymczasowych rozpatrującego wnioski o zawieszenie wykonania należy dokonanie wyważenia ryzyka związanego z każdym z możliwych rozwiązań [postanowienie prezesa Trybunału z dnia 25 czerwca 1998 r., Antyle Holenderskie/Rada, C-159/98 P(R), EU:C:1998:329, pkt 32 i przytoczone tam orzecznictwo]. W praktyce wiąże się to w szczególności ze zbadaniem, czy interes strony wnoszącej o zastosowanie środków tymczasowych w zawieszeniu wykonania przepisów prawa krajowego przeważa, czy też nie przeważa, nad interesem, jaki stanowi natychmiastowe stosowanie tych przepisów. Przy dokonywaniu tego badania należy ustalić, czy ewentualne uchycenie tych przepisów po uwzględnieniu przez Trybunał skargi co do istoty pozwoliłoby na odwrócenie sytuacji, która powstałaby w następstwie ich natychmiastowego wykonania, i odwrotnie, w jakim stopniu zawieszenie mogłoby stanowić przeszkodę dla osiągnięcia celów, którym służą owe przepisy, gdyby skarga co do istoty została oddalona [zob. analogicznie postanowienie wiceprezesa Trybunału z dnia 10 stycznia 2018 r., Komisja/RW, C-442/17 P(R), niepublikowane, EU:C:2018:6, pkt 60 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 92 Komisja uważa, że w niniejszej sprawie naruszenie o większej intensywności dotyczyłoby interesu ogólnego Unii. Twierdzi ona w tym względzie, że gdyby Trybunał nie zarządził wnioskowanych środków tymczasowych, a następnie uwzględnił skargę o stwierdzenie uchybienia, sprawne funkcjonowanie porządku prawnego Unii zostałoby naruszone w sposób systemowy, natomiast gdyby Trybunał zarządził te środki, a następnie oddalił tę skargę, skutek spornych przepisów prawa krajowego zostałyby jedynie opóźnione.
- 93 W celu wykazania swojego interesu w natychmiastowym zastosowaniu spornych przepisów prawa krajowego Rzeczpospolita Polska na początek nie zgadza się

z tym, że środki tymczasowe, o które wnioskuje Komisja, prowadzą do zamierzonego celu w postaci zapewnienia możliwości wykonania ostatecznego wyroku, w przypadku gdyby skarga o stwierdzenie uchybienia została na koniec uwzględniona, wobec czego interes ogólny Unii, na który powołuje się Komisja, nie uzasadnia zarządzenia wnioskowanych środków tymczasowych.

- 94 W szczególności, co się tyczy, w pierwszej kolejności, środka tymczasowego służącego zawieszeniu stosowania spornych przepisów prawa krajowego, Rzeczpospolita Polska utrzymuje przede wszystkim, że zawieszenie art. 37 ustawy o Sądzie Najwyższym, który określa w sposób generalny nowy wiek przejścia sędziów Sądu Najwyższego w stan spoczynku, wywoła jedynie skutek w postaci stworzenia luki prawnej w zakresie określenia wieku przejścia sędziów Sądu Najwyższego w stan spoczynku. Następnie zawieszenie przepisu art. 37 ustawy o Sądzie Najwyższym regulującego procedurę przedłużenia czynnej służby sędziów Sądu Najwyższego po ukończeniu 65. roku życia nie ma wpływu na możliwość wykonania ostatecznego wyroku, ponieważ następni sędziowie tego sądu, których dotyczy przejście w stan spoczynku, ukończą ten wiek dopiero za około dwa lata. Dodatkowo w zakresie, w jakim art. 111 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym, dotyczący sędziów, którzy ukończyli 65. rok życia między 3 kwietnia 2018 r. a 3 lipca 2018 r., wywołał już swoje skutki, zawieszenie stosowania tego przepisu i wszelkich środków podjętych w celu jego stosowania jest niemożliwe do wykonania, ponieważ środek tymczasowy nie może mieć skutku wstecznego. Wreszcie zawieszenie wykonania art. 111 § 1a ustawy o Sądzie Najwyższym, dotyczącego sędziów, którzy ukończą 65. rok życia między 4 lipca 2018 r. a 3 kwietnia 2019 r., skutkowałoby tym, że ów jeden sędzia objęty tym przepisem przeszedłby w stan spoczynku na podstawie art. 37 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym, to znaczy bez okresu przejściowego, w którym może wyrazić swoją wolę dalszego zajmowania stanowiska sędziowskiego.
- 95 Argumenty Rzeczypospolitej Polskiej opierają się jednak na błędnym rozumieniu charakteru i skutków środków tymczasowych, o których zarządzenie wnosi Komisja w niniejszej sprawie. Zarządzenie takich środków tymczasowych wiąże się z obowiązkiem tego państwa członkowskiego do natychmiastowego zawieszenia stosowania spornych przepisów prawa krajowego, także tych, które wywołują skutek w postaci uchylenia czy zastąpienia przepisów wcześniej określających wiek przejścia sędziów Sądu Najwyższego w stan spoczynku, wobec czego do czasu wydania ostatecznego wyroku zastosowanie znajdują ponownie owe przepisy wcześniejsze. W ten sposób wykonanie środka tymczasowego, którego przedmiotem jest zawieszenie stosowania przepisu, obejmuje obowiązek zagwarantowania przywrócenia stanu prawnego sprzed wejścia w życie tego przepisu, a w tym wypadku systemu prawnego przewidzianego przez przepisy prawa krajowego uchylone lub zastąpione spornymi przepisami prawa krajowego.
- 96 Co się tyczy, w drugiej kolejności, środka tymczasowego służącego przywróceniu do służby czynnej sędziów Sądu Najwyższego, którzy przeszli w stan spoczynku na podstawie spornych przepisów prawa krajowego, Rzeczpospolita Polska

podnosi, że wykonanie tego środka nie będzie skutkowało zagwarantowaniem pełnej skuteczności ostatecznego wyroku. Zważywszy bowiem, że wspomniany środek znajdowałby zastosowanie jedynie do momentu ogłoszenia ostatecznego wyroku, przywróceniu do orzekania sędziowie Sądu Najwyższego musieliby ponownie przejść w stan spoczynku po tym ogłoszeniu na podstawie spornych przepisów prawa krajowego. Co więcej, tymczasowe przywrócenie do służby czynnej sędziów, których dotyczą sporne przepisy prawa krajowego, wymagałoby przyjęcia przepisów o skutku retroaktywnym, podczas gdy środek tymczasowy nie może wywierać takiego skutku.

- 97 W tym względzie, jeżeli chodzi z jednej strony o domniemany retroaktywny skutek przepisów, jakie powinny zostać przyjęte w celu czasowego przywrócenia do służby czynnej sędziów Sądu Najwyższego, którzy przeszli w stan spoczynku na podstawie spornych przepisów prawa krajowego, wystarczy wskazać, jak wynika z pkt 95 niniejszego postanowienia, że ciążący na Rzeczypospolitej Polskiej obowiązek zapewnienia tego rodzaju przywrócenia będzie stanowił natychmiastowy skutek zarządzonych środków tymczasowych, które pociągają za sobą obowiązek zawieszenia stosowania owych przepisów, a także przepisów wydanych w celu ich stosowania, a w tym wypadku przepisów dotyczących przejścia danych sędziów w stan spoczynku, jak również obowiązek zagwarantowania przywrócenia sytuacji sprzed wejścia w życie tych przepisów.
- 98 Z drugiej strony sędziowie Sądu Najwyższego tymczasowo przywróceniu na podstawie wnioskowanych środków tymczasowych powinni w danym przypadku przejść w stan spoczynku na podstawie spornych przepisów prawa krajowego dopiero po ogłoszeniu ostatecznego wyroku, jeżeli zostanie oddalona skarga o stwierdzenie uchybienia.
- 99 Co się tyczy, w trzeciej kolejności, środka tymczasowego mającego na celu nakazanie Rzeczypospolitej Polskiej wstrzymania wszelkich procedur naboru na stanowiska sędziów Sądu Najwyższego zwolnione przez sędziów, którzy odeszli w stan spoczynku, Rzeczpospolita Polska podnosi, że ten środek tymczasowy nie jest konieczny do zagwarantowania skuteczności ostatecznego wyroku, ponieważ przewidziane w polskim prawie mechanizmy pozwalają w każdym wypadku zapewnić przywrócenie sędziów, których dotyczą sporne przepisy prawa krajowego, na stanowiska, które zajmowali oni przed przejściem w stan spoczynku. Zważywszy bowiem, że stanowiska sędziów Sądu Najwyższego nie są imienne, sędziowie, którzy przeszli w stan spoczynku na podstawie spornych przepisów prawa krajowego, mogliby zostać przywróceniu albo na nieobsadzone stanowiska sędziowskie, albo – w przypadku gdyby wszystkie stanowiska sędziowskie były obsadzone w dniu wydania ostatecznego wyroku – na nowe stanowiska sędziowskie, które Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej może w sposób dyskrecjonalny utworzyć w drodze rozporządzenia.
- 100 Niemniej jednak wbrew twierdzeniom Rzeczypospolitej Polskiej przywołane przez to państwo członkowskie mechanizmy nie są w stanie zapobiec wskazanemu przez Komisję ryzyku.

- 101 Z jednej bowiem strony okoliczność, że stanowiska sędziów Sądu Najwyższego nie są imienne zwiększa – wbrew temu, co utrzymuje Rzeczpospolita Polska – ryzyko, że w razie podjęcia na nowo procedur powoływania nowych sędziów tego sądu przeniesieni w stan spoczynku sędziowie nie będą mogli zostać przywrócenii na stanowiska zajmowane przez nich przed odejściem w stan spoczynku. Ponieważ wszystkie stanowiska sędziowskie podlegające obsadzeniu w Sądzie Najwyższym należą do ogólnej puli i są kolejno obsadzane po przeprowadzeniu postępowania nominacyjnego, nie można zapewnić, że sędziowie, których dotyczą sporne przepisy prawa krajowego, będą mogli w dniu ogłoszenia ostatecznego wyroku, powrócić na stanowiska zajmowane przez nich przed przejściem w stan spoczynku.
- 102 Z drugiej strony, nawet przy założeniu, że zwiększenie liczby stanowisk sędziowskich w Sądzie Najwyższym w drodze rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej będzie skutkowało stworzeniem stanowisk sędziowskich w izbach, w których zasiadali sędziowie, którzy przeszli w stan spoczynku na podstawie spornych przepisów prawa krajowego, z faktu utworzenia tych nowych stanowisk nie można jednak wywieść, że Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego i dwóch prezesów izb, o których mowa w pkt 16 niniejszego postanowienia, mają gwarancję przywrócenia ich na stanowiska zajmowane przed przejściem w stan spoczynku. Z uwagi na szybki charakter procedur powoływania sędziów tego sądu, o którym świadczy ciąg wydarzeń przywołanych w pkt 22–26 niniejszego postanowienia, stanowiska te mogłyby być już obsadzone w dniu wydania ostatecznego wyroku.
- 103 Wreszcie okoliczność, że w następstwie postanowienia wiceprezes Trybunału z dnia 19 października 2018 r., Komisja/Polska (C-619/18 R, niepublikowanego, EU:C:2018:852), procedury powołania sędziów do Sądu Najwyższego zostały obecnie wstrzymane, nie wyklucza wskazywanego przez Komisję ryzyka. Należy bowiem podkreślić, że nakazane tym postanowieniem środki, w szczególności zawieszenie stosowania spornych przepisów prawa krajowego, przywrócenie sędziów, których przepisy te dotyczą, na stanowiska zajmowane przez nich przed przejściem w stan spoczynku, a także wstrzymanie procedur powoływania nowych sędziów w miejsce i na stanowiska owych sędziów, jak również powołania nowego Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, obowiązują, zgodnie z sentencją wspomnianego postanowienia, „do czasu wydania postanowienia kończącego niniejsze postępowanie w przedmiocie środków tymczasowych”. Wynika stąd, że w wypadku niezarządzenia w niniejszym postanowieniu kończącym to postępowanie wnioskowanych przez Komisję środków tymczasowych, nie istniałyby gwarancje, że postępowania nominacyjne nie zostaną wznowione.
- 104 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że argumentacja Rzeczypospolitej Polskiej nie pozwala wykazać, iż wnioskowane środki tymczasowe nie są uzasadnione interesem ogólnym Unii, na który powołuje się Komisja.

- 105 Następnie Rzeczpospolita Polska przedstawia szereg argumentów mających na celu dowiedzenie wyższości jej interesu wyrażającego się w niezakłóconym funkcjonowaniu Sądu Najwyższego, który uzasadnia odmowę zarządzenia wnioskowanych przez Komisję środków tymczasowych.
- 106 W pierwszej kolejności Rzeczpospolita Polska wskazuje na istnienie okoliczności czyniących przywrócenie sędziów Sądu Najwyższego, którzy przeszli w stan spoczynku, nadmiernie trudnym. Rzeczpospolita Polska podnosi w szczególności, że to przywrócenie wymaga podjęcia przez polskie władze interwencji legislacyjnej oraz przyjęcia przepisów prawa powszechnie obowiązującego o charakterze incydentalnym, co nie byłoby zgodne z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej.
- 107 Argumentu tego nie można uwzględnić. Jak zostało przedstawione w pkt 95 i 97 niniejszego postanowienia, wykonanie wnioskowanych przez Komisję środków tymczasowych pociąga za sobą obowiązek natychmiastowego zawieszenia stosowania przez Rzeczpospolitą Polską spornych przepisów prawa krajowego, a także wszelkich środków podjętych w celu ich stosowania, wiążący się z obowiązkiem stosowania w oczekiwaniu na wydanie ostatecznego wyroku przepisów wcześniej obowiązujących w zakresie wieku przejścia sędziów Sądu Najwyższego w stan spoczynku i przywrócenia sytuacji sprzed wejścia w życie spornych przepisów prawa krajowego.
- 108 W tym względzie konieczne jest przypomnienie, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem państwo członkowskie nie może powoływać się na przepisy, praktyki lub sytuacje z jego wewnętrznego porządku prawnego, aby uzasadnić uchybienia zobowiązaniom wynikającym z prawa Unii (wyrok z dnia 4 lipca 2018 r., Komisja/Słowacja, C-626/16, EU:C:2018:525, pkt 60 i przytoczone tam orzecznictwo),
- 109 W drugiej kolejności Rzeczpospolita Polska twierdzi, że tymczasowe przywrócenie do czynnej służby sędziów Sądu Najwyższego w stanie spoczynku rodzi znacznie większe ryzyko o charakterze systemowym niż dalsze ich pozostawienie w stanie spoczynku. W szczególności sytuacja, w której sędzia jest przywracany do służby czynnej na niezdefiniowany z góry okres, wiązałaby się zdaniem Rzeczypospolitej Polskiej z ryzykiem, że do czasu ogłoszenia ostatecznego wyroku taki sędzia nie będzie mógł korzystać z gwarancji niezawisłości.
- 110 Należy jednak stwierdzić, że Rzeczpospolita Polska nie przedstawiła żadnego dowodu pozwalającego wykazać istnienie takiego ryzyka.
- 111 W trzeciej kolejności Rzeczpospolita Polska twierdzi, że tymczasowe przywrócenie sędziów, do których stosują się sporne przepisy prawa krajowego, istotnie utrudniłoby organizację pracy Sądu Najwyższego. Zwraca ona uwagę w szczególności na fakt, że średni czas rozpoznania sprawy przez ten sąd wynosi siedem miesięcy, w związku z czym w okresie poprzedzającym wydanie

ostatecznego wyroku tymczasowo przywróceniu sędziowie nie mogliby rozpatrzyć ani jednej sprawy w całości.

- 112 Należy jednak stwierdzić, że pomimo swojej istotności ta okoliczność dotycząca organizacji pracy Sądu Najwyższego nie może przeważać nad ogólnym interesem Unii, w jaki wpisuje się potrzeba, by sąd ten działał w warunkach gwarantujących poszanowanie jego niezależności.
- 113 W czwartej kolejności, Rzeczpospolita Polska podnosi, że wykonanie środka tymczasowego wiążącego się z nakazaniem powstrzymania się od wszelkich działań mających na celu powołanie sędziów Sądu Najwyższego na stanowiska zwolnione przez sędziów, do których stosują się sporne przepisy prawa krajowego, jest niemożliwe, ponieważ stanowiska sędziowskie w Sądzie Najwyższym nie są przyporządkowane do konkretnego sędziego. Ponadto Rzeczpospolita Polska zwraca uwagę, że blokowanie nominacji na wolne stanowiska w izbach Sądu Najwyższego naruszałoby prawa osób ubiegających się o stanowiska sędziowskie w tym sądzie.
- 114 W tym względzie należy zauważyć, w uzupełnieniu do orzecznictwa przypomnianego w pkt 108 niniejszego postanowienia, że trudności organizacyjne i niedogodności dla osób ubiegających się o stanowiska w Sądzie Najwyższym powstałe w związku z zarządzeniem takiego środka tymczasowego nie mogą przeważać nad interesem ogólnym Unii w zakresie prawidłowego funkcjonowania jej porządku prawnego.
- 115 W rezultacie badanie przeprowadzone zgodnie z orzecznictwem przywołanym w pkt 91 niniejszego postanowienia ukazuje, że gdyby wnioskowane przez Komisję środki tymczasowe nie zostały zarządzone, a zarazem uwzględniona zostałaby skarga o stwierdzenie uchybienia, to w okresie oczekiwania na wydanie ostatecznego wyroku interes ogólny Unii w zakresie prawidłowego funkcjonowania jej porządku prawnego mógłby zostać naruszony w sposób poważny i nieodwracalny.
- 116 Natomiast w przypadku zarządzenia wnioskowanych przez Komisję środków tymczasowych, a zarazem oddalenia skargi o stwierdzenie uchybienia, interes Rzeczypospolitej Polskiej wyrażający się w niezakłóconym działaniu Sądu Najwyższego nie zostałby naruszony w taki sposób, ponieważ środki te skutkowałyby jedynie utrzymaniem przez ograniczony czas stosowania systemu prawnego obowiązującego przed uchwaleniem ustawy o Sądzie Najwyższym.
- 117 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że wyważenie wchodzących w grę interesów przemawia za zarządzeniem środków tymczasowych, o które wnosi Komisja.
- 118 Zważywszy na ogół powyższych rozważań, złożony przez Komisję wniosek o zastosowanie środków tymczasowych, o którym mowa w pkt 1 niniejszego postanowienia, należy uwzględnić.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) postanawia, co następuje:

- 1) **Rzeczpospolita Polska zostaje zobowiązana, natychmiast i do czasu wydania wyroku kończącego postępowanie w sprawie C-619/18, do:**
 - **zawieszenia stosowania przepisów art. 37 §§ 1–4 oraz art. 111 §§ 1 i 1a ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, art. 5 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw oraz wszelkich środków podjętych w celu stosowania tych przepisów;**
 - **podjęcia wszelkich niezbędnych środków w celu zapewnienia, by sędziowie Sądu Najwyższego (Polska), których dotyczą sporne przepisy prawa krajowego, mogli pełnić funkcje na tym samym stanowisku, które zajmowali w dniu 3 kwietnia 2018 r., czyli w dniu wejścia w życie ustawy o Sądzie Najwyższym, korzystając z tego samego statusu, takich samych praw i warunków zatrudnienia, jakie przysługiwały im do dnia 3 kwietnia 2018 r.;**
 - **powstrzymania się od wszelkich działań zmierzających do powołania sędziów Sądu Najwyższego na stanowiska sędziów, których dotyczą wskazane powyżej przepisy, a także od wszelkich działań w celu wyznaczenia nowego Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego lub wskazania, w miejsce Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, osoby, której powierzone jest kierowanie Sądem Najwyższym do czasu powołania nowego Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego oraz**
 - **powiadomienia Komisji Europejskiej, nie później niż w ciągu miesiąca od doręczenia niniejszego postanowienia, a następnie powiadamiania w regularnych odstępach jednego miesiąca, o wszystkich środkach, które Rzeczpospolita Polska przyjęła w celu pełnego zastosowania się do tego postanowienia.**
- 2) **Rozstrzygnięcie o kosztach nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

Sporządzono w Luksemburgu w dniu 17 grudnia 2018 r.

Sekretarz

Prezes

A. Calot Escobar

K. Lenaerts